

ה"ת 24273/06/14 - מריה קציל נגד מדינת ישראל, רפ"ק נועה בין

בית משפט השלום בירושלים

ה"ת 24273-06-14 קציל נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כב' השופטת שושנה ליבוביץ
מבקשת	מריה קציל עו"ד זאב וולף
נגד	
משיבה	מדינת ישראל רפ"ק נועה בין

החלטה

1. לפני בקשה להחזרת רכב תפוס.
2. ביום 10.5.14 נעצר בעלה של המבקשת, מר קציל, בחשד לעבירות שעניינן החזקת סם שלא לצריכה עצמית והובלתו (לפי הנטען 5 גרם קוקאין), הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ונהיגה פוחזת של רכב. עם מעצרו, תפסה המשיבה את הרכב בו נהג, רכב מסוג טיוטה קורולה משנת 2009 (מ"ר 2266370) (להלן: הרכב). ביום 12.5.14 הורה בית המשפט על שחרורו של מר קציל לחלופת מעצר למשך שישה ימים במהלכם הותר לו לצאת לעבודתו בפיקוח. המשיבה המשיכה להחזיק ברכב. בבקשה נטען על ידי המבקשת כי היא בעלת הרכב והמשתמשת העיקרית בו ואין לה כל קשר לחשדות שהופנו נגד בעלה.
3. מטענות המשיבה עולה כי המקור הנורמטיבי לתפיסת הרכב על ידה מצוי בסעיף 32(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן: הפקודה). התכליות שהוצגו על ידה לתפיסת הרכב הן שתיים: מניעת הישנות העבירות אשר בביצוען נחשד התובע וכן תפיסתו לצורך חילוטו בסיום המשפט לפי סעיף 39 לפקודה. לטענתה, במסגרת כתב האישום אשר יוגש נגד מר קציל, יתבקש בית המשפט לחלט את הרכב כחלק מהעונש שיוטל עליו.
4. במסגרת יישומו של סעיף 34 לפקודה על המקרה שלפני, השאלה הראשונה שיש לבחון היא האם קיימת עדיין עילת תפיסה. בכל הקשור לתכלית המניעתית, תשובתי לכך שלילית. אכן, סביר לקבוע כי בעת תפיסתו

המקורית של הרכב, התכלית המניעתית הצדיקה את החזקתו על ידי המשיבה. די לצורך כך בטענתה (אשר לא נסתרה על ידי המבקשת), לפיה מר קציל נהג ברכב כאשר אין בידו רישיון לנהיגה ברכב מזה ארבע עשרה שנים, ומקל וחומר כאשר לפי הנטען הוא לא שעה להוראת השוטרים לעצור את רכבו והחזיק ברשותו סם מסוכן. ברם לטעמי, חלוף הזמן החליש עילת תפיסה זו, עד כי ספק אם יש לה כיום מקום. כאמור לעיל, מר קציל נעצר תחילה במעצר בית מלא והוטלו עליו ערבויות. תנאים אלה ממילא תרמו באופן משמעותי להשגת התכלית המניעתית. לאחר שישה ימי מעצר בית, הוא שוחרר. אם המשיבה הסכינה עם מצב דברים זה, בו מר קציל מהלך חופשי פרט לערבויות שהפקיד, לא ברור מדוע מופנית דאגתה דווקא לחשש כי ינהג ברכב של אשתו. פשיטא, שככול שהוא יבקש לשוב לסורו, הוא יוכל לעשות כן באמצעות רכב אחר, ולא דווקא באמצעות רכבה. מכל מקום, כפי שיפורט להלן, המבקשת הסכימה ליטול על עצמה התחייבות, לפיה היא תפקיד כתב התחייבות אשר די בו על מנת לאזן באופן מידתי בין השיקולים המעורבים ולאפשר את שחרור הרכב.

5. אשר לתפיסת הרכב לצורך חילוט עתידי. בשלב זה, קיים יסוד סביר להניח כי לרכב יש קשר לעבירות הנטענות, שעניינן נהיגה פוחזת ונהיגה בפסילה. כמו כן, בשים לב לטיב העבירות בהן נחשד מר קציל, הכוללות עבירות המסכנות חיי אדם, אין בידי לשלול את האפשרות כי בסופו של יום יוחלט על חילוט הרכב. בא כוח המבקשת הדגיש כי הרכב רשום על שם המבקשת בלשכת הרישוי, הוא בבעלותה הקניינית והיא המשתמשת העיקרית בו. לטענתו, במצב דברים זה, לא יחולט הרכב גם אם מר קציל יורשע בדינו ולפיכך "פוטנציאל החילוט" אינו מצדיק את המשך תפיסת הרכב. ברם בנסיבות המקרה דנן, טענות אלה אינן מאיינות בהכרח את עילת התפיסה. זאת, שכן המבקשת מודה כי ידעה שבעלה נוסע ברכבה ללא רישיון וכי הוא נגדי פעם (כך לטענתה) ליטול סמים. לטענתה, היא לא מנעה התנהגות זו מטעמים של שמירה על התא המשפחתי. בעוד שניתן אולי להבין לליבה של המבקשת ולמצוקה האישית אליה נקלעה (ועל כך יפורט עוד בהמשך), הרי שאין מקום להעדיף את טובתה האישית על פני שלומו של כלל הציבור. בנסיבות העניין, כאשר המבקשת בחרה, מטעמיה שלה, לאפשר לבעלה יד חופשית ברכב, אין זה ברור כלל שייקבע כי יש לראותה כ"צד תמים".

6. משנקבע כי קיימת עילת תפיסה לצורך חילוט הרכב, השאלה הנוספת שיש להשיב עליה עניינה באפשרות שחרור הרכב והתנאים לכך. "במסגרת זו יש לשקול את הצורך בהמשך התפיסה כדי להגשים את תכליתה מול עניינו של הפרט הנפגע בזכות קניינו ולבחון את אפשרות האיזון בין השניים באופן מידתי" (בש"פ 342/06 חברת לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.3.2006)). בהקשר זה ראוי לציין כי הוראותיו של סעיף 39 לפקודה מותרות בידי בית המשפט שיקול דעת נרחב. בין היתר, לא קיימת חזקה שבדין

לטובת חילוט החפץ (בניגוד, למשל, להסדר שנקבע בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973). גמישות זו בהפעלת שקול הדעת מקרינה מטבע הדברים על האופן בו יאוזנו השיקולים השונים בשלב מוקדם זה של ההליך.

7. בענייננו, יש ליתן משקל לכך שעל פני הדברים קיימת זיקה בין הרכב לחלק מהעבירות בהן נחשד מר קציל. כמו כן, המבקשת ידעה כי לבעלה אין רישיון נהיגה תקף וכי הוא לעיתים משתמש בסמים אולם היא לא מנעה ממנו באופן אקטיבי את השימוש ברכב. יחד עם זאת, במסגרת בחינת חלופת תפיסה, יש מקום ליתן משקל לטענות המבקשת לפיהן היא רכשה את הרכב בכספה הפרטי באמצעות הלוואה שנטלה לצורך כך (אסמכתאות בעניין זה צורפו על ידה), הרכב רשום על שמה ובבעלותה והיא המשתמשת העיקרית ברכב לצורכי פרנסתה וטיפול בילידה. כן יש ליתן משקל לדברי המבקשת לפיהם בכוונתה לעמוד על המשמר ולדאוג לכך שהשימוש ברכב ייעשה על ידה בלבד ולנכונותה ליתן ערובה בעניין זה. זאת ועוד, בנסיבות העניין יש מקום להתחשב גם במצבה האישי של המבקשת כפי שהתברר בעת הדיון בבקשה. המבקשת מטופלת בשלושה ילדים קטנים, כאשר הקטנה שבהם היא תינוקת רכה בשנים. היא מסיימת בימים אלה את חופשת הלידה ואמורה לשוב לעבודתה, כאשר העדרו של רכבה יקשה עליה עד מאוד את חזרתה למסלול זה. המבקשת הבהירה כי אין לה קרובי משפחה בארץ מלבד בעלה, והיא מתמודדת לבדה עם גידול ילדיה, עול פרנסה וההליך המשפטי של בעלה, מבלי שתוכל להסתייע במשפחה תומכת (למקומן של טענות הניעוצות ב"מישור האנושי" ראו גזר הדין בת"פ (י-ם) 29713-08-13 מדינת ישראל נ' מוטי לוי פסקה 11 (9.4.2011)).

8. לאחר ששקלתי את השיקולים הנ"ל ואיזנתי ביניהם, מסקנתי היא שניתן להחזיר את הרכב למבקשת בכפוף למילוי התנאים הבאים:

א. המבקשת תתחייב להשאיר את הרכב ברשותה ובחזקתה, להימנע מעשיית כל שינוי

בזכויות הבעלות ברכב ולהימנע ממסירתו לאחר.

ב. תפקיד סכום של ₪ 5,000 במזומן.

ג. תחתום על כתב התחייבות עצמית בסכום של ₪ 40,000.

ד. ירשם שיעבוד או עיקול על הרכב לטובת המשיבה עד לתום ההליכים המשפטיים.

ה. הערבויות ישמשו גם לשם הבטחת התחייבות שתוגש על ידי המבקשת לפיה לא תתיר

לבעלה לנהוג ברכב.

9. המשיבה תעביר העתק מההחלטה לידי אגף הרישוי שירשום בספריו את שעבוד הרכב לטובתה.

10. לסיום שתי הערות. בשים לב לכך שמקור הסמכות לתפיסת הרכב לא פורט על ידי המשיבה באופן ברור, אציין כי גם אם לטענתה סמכות החילוט מצויה במקרה דנן בסעיף 36א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, אין מקום לסטות מהתוצאה אליה הגעתי. אכן, מדובר בסמכות רחבה ביותר, אשר חולשת גם על המקרה דנן. ברם בהתחשב בכמות הסם שנמצאה אצל מר קציל, ובהעדר כל אינדיקציה בשלב זה לעבירה של סחר בסמים מסוכנים, פוטנציאל החילוט אינו מצדיק את המשך תפיסת הרכב מכוח הפקודה הנ"ל. הערה שנייה. למבקשת טענות בנוגע לביטול החלטתי המקורית המורה על שחרור הרכב. נוכח התוצאה אליה הגעתי, איני רואה מקום להרחיב בעניין זה. אציין בתמצית כי אין זכות קנויה להשבה "אוטומטית" של תפוס בשל האיחור שחל בהגשת התנגדות לבקשה להחזרתו, במיוחד כאשר טרם הסתיימה התקופה בה המשיבה מוסמכת לתפוס את הרכב.

ניתנה היום, ב' תמוז תשע"ד, 30 יוני 2014, בהעדר הצדדים.